

Potențialul de destabilizare a situației politice este foarte înalt în 2009. Interviu Info-Prim Neo cu Igor Boțan, director executiv al Asociației pentru Democrație Participativă

2009-01-11/18:11

- Anul 2008 a fost un an preelectoral. Ce semne distinctive a lăsat el în tabloul politic al R. Moldova?

- În acest an au avut loc mai multe evenimente de rezonanță care au ținut oarecum pregătirile pentru alegerile parlamentare din 2009. A fost modificat Codul electoral, fiind introduse noi bariere pentru partide. Aceste bariere au fost rezultatul faptului că partidul de guvernământ în ultimii doi ani a suferit anumite eșecuri electorale. Este vorba de pierderea alegerilor în Găgăuzia și a alegerilor locale în 2007. Astfel, în 2008, chiar în urma alegerilor din UTA Găgăuzia, PCRM a hotărât să introducă aceste bariere pentru alegeri. Un alt eveniment a fost căderea Guvernului, în premieră în perioada guvernării PCRM. Ulterior, factorii care au făcut ca Guvernul Tarlev să cadă au ieșit la iveală. Printre acestea sunt și lucruri legate de faptul că Vasile Tarlev nu a fost de acord cu

politicile promovate de partidul de guvernământ, în special cu tendințele de industrializare a RM, lichidarea Ministerului Industriei, lichidarea Ministerului Transporturilor. Mai târziu am văzut că Tarlev s-a opus și falimentării uzinei de tractoare. Un alt factor important a fost cel legat de lichidarea consecințelor calamităților naturale. Aici Guvernul, mai mult sau mai puțin, s-a isprăvit. Alte lucruri foarte importante au ținut de relațiile cu UE. Pe de o parte, UE a apreciat progresele făcute de RM, iar pe de altă parte, lista lucrurilor față de care există anumite rezerve rămâne constantă și acest lucru este foarte relevant fiindcă de multe ori este vorba de voință politică și nu de capacități administrative. Nu e nevoie de capacități administrative sau financiare deosebite pentru a asigura libertatea mass-media sau alte libertăți fundamentale. Un eveniment demn de reținut a fost și cel legat de suma totală pe care RM va trebui să o achite acelor cetățeni drepturile cărora le-a încălcat, mai ales în anii de guvernare a PCRM. Mai sunt un șir de evenimente precum întâlnirile președintelui Vladimir Voronin cu liderul de la Tiraspol, Igor Smirnov, care nu s-au soldat cu nimic. De fapt, conflictul transnistrean așa a și rămas înghețat, iar eforturile întreprinse de guvernanți au avut un efect practic nul.

- De pe ce poziții pornesc partidele politice în cursa electorală? Câte credeți că se vor avânta în campania electorală?

- Experiența arată că undeva jumătate din partidele înregistrate se implică în alegeri. În celelalte campanii se avântau 3 -17 formațiuni, însă atunci erau permise blocurile electorale. Acum când acestea au fost interzise, s-ar putea să participe mai multe partide. Deocamdată, nu știm câte formațiuni s-au conformat prevederilor noii Legi a partidelor și au depus actele la Ministerul Justiției pentru a fi verificate.

Condițiile nu sunt egale pentru toate partidele politice fiindcă formațiunile nu au acces egal la mass-media. Partidul de guvernământ este pe larg mediatizat și beneficiul este net în favoarea PCRM. În același timp, celelalte partide care mai au acces la alte posturi de radio sau televiziune, din păcate, sunt dispersate și nu au fost motivate chiar în condițiile de presing asupra lor de a-și uni eforturile. De aceea, unul dintre cele mai mari avantaje ale partidului de guvernământ este faptul că opoziția rămâne dispersată.

- Cum vor influența ultimele modificări ale legislației electorale desfășurarea alegerilor și rezultatele lor?

- Majorarea pragului electoral până la 6% este, evident, în favoarea partidelor mari. În Moldova nu există partide extremiste pentru ca acestea să fie eliminate din concurența electorală. Deci, ținta sunt partidele mici și acest lucru a fost menționat în mod deschis, inclusiv de președintele Parlamentului într-un interviu în ajun de An Nou. El a spus că obiectivul este evitarea unei eventuale fragmentări excesive a legislativului după alegeri. Scopul este clar și cred că, din acest punct de vedere, partidul de guvernământ vrea să beneficieze de pe urma redistribuirii voturilor.

Interdicția de a accede în Parlament a persoanelor cu dublă cetățenie va avea impact doar după alegeri, fiindcă va impune renunțarea la altă cetățenie decât cea a R. Moldova sau la mandatul de deputat. În general, acum nu putem spune dacă modificările vor avea un impact pozitiv sau negativ, fiindcă nu știm cine va câștiga alegerile. Este, totuși, un aspect negativ fiindcă au existat recomandări ale instituțiilor internaționale pe care guvernământul mai întâi le-au luat în considerație, iar apoi le-au neglijat. Aceasta demonstrează că, de dragul unor avantaje, partidul de guvernământ își poate permite să procedeze de o astfel de manieră. Acum nu putem ști care va fi impactul modificărilor asupra rezultatelor alegerilor, fiindcă s-ar putea ca înșiși cei care au modificat legislația să sufere de pe urma acestor modificări, cum s-a mai întâmplat la alegerile din 2001. S-ar putea ca astfel PCRM să se lipsească de potențiali aliați. Cu siguranță, unele partide nu vor trece în Parlament.

- Ce schimbări pentru eșichierul politic din R. Moldova ar putea aduce alegerile din 2009?

- Cred că vor accede mai multe partide în Parlament. Alegerile vor schimba mai multe fețe politice. Vor apărea figuri noi în viața politică. Experiența arată că circa două treimi din deputați sunt înlocuiți și doar o treime rămân din legislatura veche. Cred că situația va fi foarte complicată, lucru care este pus în evidență și de faptul că parlamentarii au decis să numească ziua alegerilor mai târziu. Aceasta înseamnă că, în mod deliberat, parlamentarii trec cu vederea prevederile Legii privind procedura de alegere a președintelui, ceea ce înseamnă că președintelui Voronin, cel mai probabil, îi va fi prelungit mandatul cu circa două luni de zile, conform Constituției, sau cu cel puțin o lună. Și aceasta demonstrează că partidul de guvernământ se gândește că după alegeri s-ar putea să aibă nevoie de mai mult timp pentru a negocia în bloc un șir de chestiuni: numirea Guvernului, alegerea conducerii Parlamentului și alegerea șefului statului. S-ar putea chiar ca președintele Voronin, președinte în exercițiu, să numească noul prim-ministru imediat după alegeri, adică formarea noului guvern să preceadă alegerea șefului statului. Potențialul de destabilizare a situației este foarte înalt în 2009, dat fiind faptul că probabil va fi foarte dificil pentru partidul de guvernământ să obțină o majoritate absolută. Factorul care amplifică șansele partidului de guvernământ rezidă în dispersia opoziției. Dar ce va fi și cum vor fi aranjate lucrurile este incert și implică riscuri de destabilizare politică.

- Cât de relevant poate fi 2009 pentru tendințele de modificare a sistemului politic modern al R. Moldova?

- Dacă ne uităm în spațiul CSI, R. Moldova nu stă foarte prost, iar dacă ne comparăm cu țările UE, țările recent acceptate în UE, clar că rămânem în urmă foarte mult și nu există mari speranțe că putem recupera rapid acest decalaj.

În prezent, în R. Moldova avem o democrație imitativă, o democrație de vitrină, în care partidele politice încetul cu încetul se transformă în carteluri politice, așa cum s-a întâmplat în Europa demult. Numai că acolo partea bună este că există cultură politică și cetățenii totuși pot influența, în virtutea acestei culturi politice, clasa politică. În Moldova cultura politică este subdezvoltată, iar partidele care ajung la guvernare încearcă să beneficieze de acest lucru și își rezolvă probleme personale, inclusiv ale conducerii partidelor și nu doar ale țării.

SURSA: <http://www.info-prim.md/?x=22&y=20494>